Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

PRØVEN

Læs blandt andet om:

Skt. Hans, Båltalen 2010

Bus til Bronzealderen

Strandgade 12

Hyllingebjergstenen

Minderegistrant

Foreningsarrangementer

FREDERIKSVÆRKEGNENS HISTORISKE FORENING

August 2010 - 7 Årgang, nr. 28

FORENINGEN

Formand
Bengt Sørensen
Magnesvej 4
3370 Melby
tlf. 47 92 38 44
e-mail: bengts@mail.dk

Næstformand
Axel Hvidtfeldt
Ællingevej 4
3360 Liseleje
tlf. 47 92 31 40
e-mail: ahv@mail.dk

Kasserer
Carl Jensen
St. Havelsevej 92
3310 Ølsted
tlf. 47 74 93 35

Sekretær
Christina Ax
Hillerødvej 112
3300 Frederiksværk
tlf. 47 77 26 54
e-mail:
fhf@mailme.dk

Redaktør af "Prøven"
Jørgen Tved
Smedebakken 16
3300 Frederiksværk
tlf. 47 77 00 23
e-mail:
tved@email.dk

Esben Aarsleff
Kildevej 16 A
3300 Frederiksværk
tlf. 33 24 12 73
e-mail:
esbenaarsleff@folkemuseet.dk

Elsebeth Nygaard
Kæruldvej 16
3300 Frederiksværk
tlf. 47 72 17 12
e-mail:
pny@mail.tele.dk

Niels Jørgen Ebbensgaard
Skovholmsvej 1
3300 Frederiksværk
tlf. 47 74 61 72
e-mail:
niels.j.ebbensgaard@get2net.dk

Ingrid Nielsen
Lokesvej 33
3370 Melby
tlf. 44 99 05 44
e-mail:
ingrid.emilsdatter@gmail.com

Birthe Løth, tlf. 47 72 21 99, e-mail: birthe.loeth@gmail.com

Kontingent:

Personligt medlemskab:	125,- kr.
Husstandsmedlemskab:	200,- kr.
Firmaer og institutioner:	500,- kr.
Firmaer (under 6 ansatte):	250,- kr.

REDAKTIONEN

Jørgen Tved (ansvarlig)
Christina Ax, Axel Hvidtfeldt, Birthe Løth
Layout: Axel Hvidtfeldt
Fjeldal Grafisk. Oplag 450
ISSN: 1604-0678. Titel: Prøven

Stof til næste nummer af PRØVEN bedes indsendt snarest. Vi tager forbehold for indsendte læserindlæg, som ikke nødvendigvis er udtryk for foreningens holdning.

Foreningens e-mail: fhf@mailme.dk

Hjemmeside: **www.frvhistorie.dk**

I DETTE NUMMER

	Side
Formanden siden sidst	4-5
e-mail liste	5
Ny hjemmeside	5
Skt. Hans Hilsen	6
Båltalen 2010	7-11
Bustur til Bronzealderen	12-14
Strandgade 12	14-19
Hyllingebjergstenen	20-25
Minderegistrant	26
Foreningsarrangementer	27
Museer og Arkiver	28
Sponsorer	28

FORMANDEN SIDEN SIDST

Jeg håber alle har haft en god sommer og ferie. Når dette nummer af Prøven udkommer, har vi sikkert haft en god og interessant byvandring i Liseleje.

Busturen til fire kirker, hvor Kirsten Dannesboe fortæller om kalkmalerierne og deres forståelse, er nok også forløbet godt. Denne tur har beklageligvis haft problemer med tilmeldingen. Skyldes dette, at den foregik på en hverdag, eller, at interessen for kalkmalier ikke er så stor, som vi troede?. Mange har dog meldt fra p.g.a. private årsager.

Stevnsfortturen med deltagelse fra Hundesteds Lokalhistorie Forening, syntes alle deltagere, var en interessant oplevelse. Vejret var dog bidende koldt med hård vind, så det var dejligt at komme ned i Fortet med dets 10-12 grader! Vi spiste i Køge, men rundturen i byen blev opgivet p.g.a. den kraftige regn.

Turen til Slangerup blev desværre aflyst i 2 omgange p.g.a. sygdom og andre arrangementer i Slangerup Kirke. Ved denne lejlighed har vi prøvet at bruge de foreløbigt indsamlede mailadresser.

Det får mig til bede Jer om, at sende evt. mailadresser til: fhf@mailme.dk eller ahv@mail.dk På forhånd tak.

Busturen til bronzealdersteder på Halsnæs med museumsinspektør og medlem af bestyrelsen, Esben Aarsleff, var en stor succes og med en stopfuld bus. Vi nød godt af Esbens store faglige viden og fortællelyst. Det lægger op til en lignende tur i 2011, som Esben allerede har sagt ja til, dejligt.

Skt. Hans arrangementet var også i år særdeles godt besøgt og begunstiget af flot vejr. Folkedanserne lavede en fin opvisning, også med fremvisning og fortælling om deres dragter. Harmonika Vennerne fra Krudthuset leverede herlig musik underholdning og understøttede fællessangen på bedste vis. Tak for det. Højtaleranlægget vil vi prøve at optimere til næste år.

Båltalen ved museumsleder Frank Allan Rasmussen var en rigtig flot tale med stort engagement for denne kommune og Frederiksværk med dens muligheder og kultur. Læs den andet sted i vort blad.

Bestyrelsen har også med stor interesse og glæde besøgt vore medlemmer i den fredede bygning i Strandgade 12 i Frederiksværk. Familien Moltzen har udført et fantastisk renoveringsarbejde med dette hus fra 1763. Det kan de ikke roses nok for. Læs Christinas artikel i dette blad. De har fået en hædersbevisning af foreningen "By og Land", men bystyret burde også påskønne en indsats af denne kaliber.

Vores altid flittige, arbejdsomme og engagerede Axel, er stærkt i gang med at få anbragt Hyllingebjergstenen i en glasmontre i forhallen på Frederiksværk bibliotek. Et passende sted for vort nationale klenodie. Vi håber alt falder på plads også økonomisk! Axel har foreløbig brugt ca. 15 år på bevaring og placering af dette væsentlige kulturminde fra bronzealderen. Virkelig beundringsværdigt.

Et lille suk. Foreningen har lidt over 400 medlemmer, som vi er glade for. Det viser, at der er interesse for historie. Bestyrelsen laver et stort frivilligt arbejde, men forhåbentlig uden at blive misforstået ville det hjælpe os en del, hvis vi kunne undgå de mange venligt mente påmindelser om kontingent indbetalingerne. Carl tager med glæde mod indbetalinger ved vore arrangementer, så I undgår de dyre giro indbetalinger. Til vor konto nr.: 3572 3572519309 (Danske Bank) kan man betale gratis eller billigere over nettet. Husk at oplyse navn og medlemsnummer!

Jeg vil også gerne anbefale jer at se jævnligt på vor hjemmeside, som Leif Normann Jeppesen flot opdaterer.

Programmet for 2011 er godt på vej, men jeg hører gerne om ønsker. Christina vil nu overtage udformningen af folderen efter Hans Engelunds beklagelige bortgang. Det er et stort tab både for vor forening, og ikke mindst for hans familie.

Vi håber på et godt andet halvår for foreningen.
Med venlig hilsen

Bengt

E-MAIL LISTE

Foreningen arbejder fortsat på at opbygge en liste over medlemmernes e-mail adresser, så vi kan nå ud til medlemmerne med andet end de 4 årlige udgivelser af Prøven. Derfor vil I ved vore arrangementer se Formanden gå rundt med en liste for at hverve e-mail adresser. Vores første forsøg sidste år mislykkedes og de mail adresser, der blev indsendt den gang er gået tabt. Vi vil derfor opfordre de medlemmer, der sidste gang mailede os deres adresser til at gøre det en gang til.
Der gøres nemmest ved en mail til:

ahv@mail.dk eller fhf@mailme.dk

Husk navn og gerne medlemsnummer og telefonnummer.

Christina og Axel

NY HJEMMESIDE

Foreningen har fået ny hjemmeside. Den vil blive udbygget med mange flere informationer om foreningens arrangementer m.v. og med tiden blive interaktiv:

Prøv den: **www.frvhistorie.dk**

SKT. HANS HILSEN

Edith Havmand Hansen har sendt redaktionen denne lille stemnings hilsen.

Kære Jørgen/Bestyrelse.
Atter i år fik vi en dejlig og hyggelig Sct. Hans Aften, i selskab med rigtig mange glade mennesker, harmonika underholdning og Folkedanserne i de smukke egnsdragter – og dejligt at vi kunne købe kaffe med de mange forskellige og gode hjemmebagte kager.
Årets båltaler Frank Allan holdt en særdeles spændende og indholdsrig tale, og med Drachmanns smukke midsommervise og Sct. Hans bålet flammer mod den mørknende himmel, Arresøen, og skovens spejling i vandfladen, skabtes den særlige stemning der hører Sct. Hans og midsommeraftenen til – jo, det var atter en god Sct. Hans – tak for det – og i det hele taget for de mange gode ting I arrangerer. Med venlig hilsen

Edith Havmand Hansen.

BÅLTALEN 2010

Årets kraftulde båltale blev leveret af lederen af Industrimuseet Frederiks Værk, Frank Allan Rasmussen. Man mærker, at Frank Allan brænder for museet og byen og de kultur historiske muligheder, som udpegningen af Frederiksværk til Industrielt Kulturminde giver. Frank Allan opfordrer os alle til at stå sammen om aktivt at udvikle kulturen i vort område.

Kære Alle.

Tak for at jeg måtte komme og tænde bålet sammen med Jer på denne smukke aften. En særlig tak skal lyde til bestyrelsen for Frederiksværkegnens Historiske Forening især formanden - som har brugt sine tætte kontakter til de højere magter for at sikre os godt vejr. Det er Danmark når det er bedst og smukkest!

Der er noget særligt over denne, årets længste dag. Derfor har den gennemsyret dansk kultur og danske traditioner. Adam Oehlenschläger, der med rette regnes for Danmarks store romantiske forfatter, er nok blandt dem der smukkest har hyldet den danske sommer. Hans mest berømte frembringelser er Danmarks folkelige nationalsang: "Der er et yndigt land" og digtet "Guldhornene". Men han er også kendt for sit "Sankt Hansaften-spil", udgivet i 1803, to år efter Slaget på Reden, og fire år før englændernes bombardement af København. Den tråd samler jeg op afslutningsvis. Knap 80 år senere skrev Holger Drachmann den smukke midsommervise. En sang som alle kender: høj og lav ung og gammel - kvinde og mand.

Men det var ikke kun digterne, der var fascineret af denne særlige aften. Et af de mest kendte af P.S. Krøyers malerier: "Sankt Hansblus fra 1906" er strøget på lærredet ca. 100 år efter, at Oehlenschläger læste sin digtcyklus op i Studenterforeningen.

Oliemaleriet forestiller en Sankt Hans aften i Skagen, hvor hele familien og en del af P.S. Krøyers venner nyder havet, lyset, bålets varme og glød. I forgrunden står og sidder børn. Stemningen er hyggelig og tryg. I mellemgrunden står de voksne og snakker. Men i baggrunden anes uhyggen. Her er det mørket, der dominerer, kun oplyst af månens blege skær under skyerne.

Det er blevet fortolket som symbolet på tab af en stor kærlighed. For netop denne nat mistede Krøger sin hustru. En af hans venner havde forført hende og beruset af forelskelsen forlod hun sin mand til fordel for den anden. Derfor

kan det måske undre, at der ikke en nogen heks på bålet, men symbolikken er klar. I aften troner heksen fra bålets top til behørig advarsel til de kvinder, der måtte gå i tanker om at lade sig forføre af tyre og trolde.

Frank Allan Rasmussen ved båltalen Skt. Hans 2010.

Der er ikke sprogligt langt fra "bålet" til "stålet". Der er heller ikke langt fra bålets flammer og dets rødglødende indre til det gamle stålvalseværk og De Forenede Jernstøberier. Tillad mig kort at dvæle ved vores egen tid og min egen metier: I mange år var der ingen, der reagerede negativt på, at selv store industriområder blev jævnet med jorden, og at værktøj, maskiner, mennesker og anlæg blev kørt til ophugning og omdannet til skrot.
Der var heller ikke en sjæl, der tog anstød af, at vi i Frederiksværk i 1970erne fjernede et næsten 40.000 m2 stort industriområde. Det skete i forbindelse med rydningen af De Forenede Jernstøberier, der sammen med det gamle Gjethus havde plads midt i byen. Der havde det ligget i en menneskealder, og var blevet en del af frederiksværkernes dagligdag. Derfor var der på det tidspunkt ikke mange, der var parat til at erkende værdien i den særprægede, og på sin egen måde smukke industrikultur.

Den varderingen fremtid i!

Da man begyndte at nedrive de mange industribygninger var der ikke mange om nogen der vidste, at maskinerne var i gang med at udslette en del af vores fælles kulturarv. De fleste drog et lettelsens suk: Nu kom man endelig af med de grimme fabriksbygninger og den røg, støj og møg, der fulgte med virksomheden.

Knap 50 år senere blev Frederiksværk udpeget til et af Danmarks 25 nationale industriminder. Det skete første og fremmest, fordi den som fabriks- og industriby har en lang og sammenhængende historie, og fordi der stadig findes en række bevarede bygninger og maskiner, især på Krudtværket.

Med i overvejelserne var naturligvis også, at hele det store industrielle etablissement blev bygget op omkring én energikilde kanalen og dens vand samt at Frederiksværk er et fremragende eksempel på at lokal arbejdskraft og indkaldt ekspertise skaber innovative løsninger ogarbejdspladser.

Det gør de også i dag!

Det enorme fabriksområde lå hen som en pittoresk ruin i et lille årti, før gode

mænd og kvinder tog initiativ til at få ryddet op og få Gjethuset genopbygget. I foråret 1989 var man klar til at genåbne Classens kanonstøberi fra 1760erne, og det har siden 1990 fungeret som kulturhus. Det er både byens stolthed og mærkværdighed. Mange mennesker, der første gang kører ned ad Sandskåret tror, at det er en gammel hovedbygning tilhørende et gods og ikke Danmarks ældsteindustribygning.

Nu er vi i gang med et større planarbejde på det gamle Krudtværksområde. En del af Jer har sikkert været med til at påvirke den helhedsplan, der skal danne grundlag for den kommende bevarende lokalplan. En plan der opfatter omkring 80 bygninger og anlæg. Det er et område med en enestående teknologihistorie, en enestående bygningshistorie og et enestående kulturliv.

På Torvet i Frederiksværk ligger det såkaldte "Palæ", der allerede i 1918 blev fredet, og et stenkast fra det symmetrisk opbyggede hus med den tosidede granittrappe ligger Strandgade med tre af generalmajor Classens karakteristiske huse.

De kombinerede værksteds- og arbejderboliger fra 1760erne blev fredet i 1984-85. Men det turde være indlysende, at en række andre af de bygninger, der har overlevet tidens tand, kunne fortjene den samme beskyttelse.

Der er forsvundet historiske bygninger, som det set med nutidens øjne, havde været værd at bevare. Derfor er det vigtigt nu, ved hjælp at en aktiv lokalplanlægning, at sikre kvalitet indenfor restaurerings- og bevaringsarbejdet, og sidst men ikke mindst, er det af afgørende betydning at sikre både arkitektonisk holdning og kvalitet i nybyggeriet.

Derfor skal vi bruge den ærefulde titel af Nationalt Industriminde og det faktum, at Halsnæs efterfølgende er blevet udnævnt til Kulturarvskommune til at skabe et endnu større lokalt fokus på byens og områdets historie. Vi skal også bruge den til at værne om vores bygningskultur for ellers bliver den store fortælling om "Det stolte Stål" - hulog falsk!

Tiden arbejder for os. Alle undersøgelser viser, at kulturarven støtter op om den regionale udvikling, og at den er en vigtig ressource i kommunernes udvikling. Men for at det skal lykkes, er det nødvendigt at yde en aktiv indsats. Kultur opstår ikke af sig selv. Kultur skal plejes, bruges og udvikles. Også herharvi en fælles opgave!

Andre undersøgelser peger på, at vi i de kommende år skal satse på kultur og kulturisme. I den sammenhæng kan Frederiksværk komme til at spille en central rolle. Byen er begunstiget af at være gennemskåret af kanalen, der forbinder Arresø med fjorden og løber som et tydeligt blåt bånd gennem centrum. I Frederiksværk er der nærhed til skov og strand samt en række spændende oplevelser i og udenfor byen. Tre smukke farver går igen det blå vand, den grønne skov og de røde tage.

Det skal vi fastholde!

Også her har vi brug for hinanden - Industrimuseet, borgere, by og land den historiske forening og andre, der vil værne om vores fælles kulturarv og delagtiggøre vore unge i den store historie om velfærdsstatens fødsel, liv og afvikling.

Med andre ord: Vi taget arbejdstøjet på, og vi glæder os til at løse de mange spændende udfordringer, der venter. Med udgangspunkt i Halsnæs udnævnelse til Kulturarvskommune vil vi skabe et kulturelt fyrtårn i det Nordsjællandske kulturlandskab.

Over alt i landet samles denne aften børn og voksne, unge og gamle for at nyde bålet, og se heksen gå til i flammerne og hylde landet med Drachmanns, eller er det Shu-Bi-Duas smukke midsommervise? Selv oplever jeg det som en udpræget dansk skik med rødderne dybt plantet i den hedenske kultur. Jeg glæder mig over de lange lyse aftener og korte nætter, og jeg tror, vi er mange der føler, at det er selve danskheden, vi fejrer.

I aften er vi sammen om en gammel tradition, der i bund og grund handler om fællesskab og om at stå sammen moddet onde i verden.
Når vi tænder bålet, er det for at sende det onde væk, og det har vore forfædre gjort, siden Odin og Thor rådede i Dannebod og red tordnende over fjor, bugtog bælt.

Drachmann skrev: Vi vil fred her til lands den kan vindes hvor hjerterne aldrig bliver tvivlende kolde. Det udsagn er mere aktuelt end nogensinde før. Vi har indenfor de sidste mange år oplevet en stadig fremgang. Vi har fået flere penge mellem hænderne, og flere er kommet i arbejde.

Nu er skuden vendt, og der tegnes et billede af en verden, et Europa og en nation i krise. Ja, krisen har sneget sig ind på os her i Halsnæs. Vi skal spare, der skal skæres ned, og vi skal spænde livremmen ind. Men vi må ikke give op. Vi skal holde fast. Vi skal stå sammen. I et fællesskab kan vi gøre en forskel splittede når vi intet. Det er i krisetider, vi skal have overskud til kultur til at pleje historien, til eftertanke og til fordybelse.

Hvor paradoksalt, det end lyder, viser historien os netop, at kriser fører til kulturel opblomstring. Lad mig her samle tråden op fra indledningen. Siden afslutningen af den Store nordiske Krig havde Danmark-Norge oplevet freden. Langs havnen i København byggedes store pakhuse, orlogsflåden var en af Europas største, handelsflåden beherskede verdenshavene og hjembragte dyrebare laster af eksotiske varer til hovedstadens voksende og pengestærke borgerskab.

Men i horisonten trak mørke skyer op, og de to andre store søfartsnationer, England og Frankrig, stod på kanten af krig. Det efterlod Danmark som en attraktiv partner på den europæiske krigsskueplads. Vi beherskede Sundet og vejen til Østersøen - hvem skulle man byde op til dans?

Resten er historie.
I 1801 led den danske flåde et forsmædeligt nedlerlag til Nelson og hans krigsmaskine. I 1807 kom han tilbage med fornyede krav, og vore forfædre der ikke ville bøje sig, blev udsat for et forfærdeligt bombardement af landets hovedstad en barbarisk handling uden fortilfælde. Samme år stjal englænderne den danske flåde, smadrede beddinger, skibe, huse og værksteder på Holmen. I 1813 gik Danmark bankerot. Byens borgere sultede, man havde intet brændsel til ovne og komfurer, og de døde måtte tage til takke med en vidjekurv eller et slidt klæde på den sidste rejse. I 1814 mistede vi vores søster - Norge. Danmark var tvunget i knæ og reduceret til en lilleputstat i udkanten af periferien.

Men hvad skete der? Vi fik en guldalder! Vi fik en kulturel blomstringsperiode, der ikke er set magen til. Vi fik troen tilbage, og vi fik en Eckersberg, en Oehlenschläger, en Thorvaldsen en H.C. Andersenog en Ørsted.

Så, kære gæster mine sidste ord til Jer i aften er: Lad aldrig Jeres hjerter blive tvivlende kolde. God Sankt Hans!

Frank Allan Rasmussen

Skt. Hans festen 2010.

BUSTUR TIL BRONZEALDEREN

Under kyndig vejledning af museumsinspektør Espen Aarsleff gennemførte vor Forening den 9. juni en fuldt besat aftenbustur til bronzealder fundene på Halsnæs. Deltagerne kom hjem med en rigtig god oplevelse af at det Halsnæs, vi kender i dag, som har været beboet i mere end 5000 år.

Hvorfor rejse så langt, når vi næsten kan opleve det hele her på Halsnæs. En bustur til bronzealderen er ikke noget problem for Historisk Forening, - men en stor oplevelse. Vi har oven i købet en dygtig lokal guide og arkæolog, der er ansat ved Hillerød Folkemuseum, Espen Aarsleff. Han har stået for de fleste udgravninger i de seneste år her på Halsnæs. Vi var ca. 50, der med bus og Espen tog os ca. 5000 år tilbage i tiden. Vi startede ved Melby højene: Eller som de også bliver kaldt Syvhøje, men der er i virkeligheden endnu flere. De fleste af os ser kun 4 høje fra Melbyvejen, men der ligger endnu flere når vi kommer op til dem og de mange får, der holder græsset og andre vækster nede. De 4 høje vi kan se fra Melbyvejen er nok en del af en række på 7 høje. Der har nok været flere rækker, hvor der nu kun er en enkelt høj eller 2 tilbage. Espen kunne fortælle, at der havde været flere, som var pløjet helt væk og, at der i sommerhusområdet lå nogle, som vi, på grund af bevoksning og huse ikke kunne se. En af grundene var i øvrigt en stor gravhøj. Men da man ikke måtte bygge på en gravhøj, var den faktisk umulig at sælge. Jeg skal ikke her fortælle om de fund, der er gjort, men kan anbefale, at man tager sig tid til at besøge højene, der ligger som et bevis på, at Halsnæs den gang var ganske godt befolket.

En af de 5 (7) Bronzealder høje ved Melby besigtiges på aften busturen.

Næste stop var på Hyllingebjerg, Sikken en natur, med havet der langsomt gnaver sig ind i de stejle skrænter og det smukke bakkede bagland. For år tilbage – ingen ved hvornår, havde Kattegat gnavet så meget af skrænten, at en stor sten var faldet ned på stranden, I 1983 blev det opdaget, at det ikke bare var en sten, men en stor hilsen på 8 ton fra bronzealderen, med skåltegn, hjulkors og tegning af skibe. I 1994 blev den flyttet og stod en tid udstillet i Gjethuset. Nu ligger den i depot i Hillerød. Vores gode ven Axel Hvidtfeldt, har brugt rigtig mange timer for, at stenen ikke skal blive glemt, men igen trukket frem i lyset, så vi alle kan glæde os over den gamle og tunge hilsen, fra vore forfædre.

Turen gik videre. Vi besøgte Spodsbjerg. Igen en storslået natur og igen et

Gurli med Bronzealder kar fundet ved de arkæologiske udgravninger på Halsnæs.

område hvor bronzealderfolket har sat sine spor. For få år siden fandt en dreng en flot bronzeøkse på stranden, sandsynligvis fra en gravhøj, som sammen med øksen er styrtet ned fra de store skrænter. Som altid ved foreningens arrangementer kunne vi her nyde den medbragte kaffe og Elses hjemmebag.

Vi fortsatte til Højbjerg hvor der er gennemført en større udgravning i et område, der er udlagt til bebyggelse. Som bekendt er der stort set ikke noget salg af byggegrunde i denne tid, så området ligger nu, som da det for et par år siden blev forladt af arkæologerne. Her kunne Espen fortælle om fund af flere bopladser med ovne, smedje, huse og mange fund af genstande fra bronzealderen. Espen havde taget nogle få genstande med, som han fremviste og han kunne fortælle om et af de største samlede fund af fiskeknogler. Det var ikke kun småfisk vore forfædre fangede, men f.eks. torsk på mere end 1 meter i længden.

Turen sluttede på Dybendahl i Torpmagle hvor der nu er anlagt en stor træ-lasthandel. Også her havde man funder mange spor fra bronzealderen og Espen er overbevist om, at der i området stadig ligger mange ting, som bare venter på at blive gravet frem.

Vi nåede ikke frem til alle de steder, som Espen gerne ville have vist os, men da klokken næsten var blevet 22 og mørket var så småt, sammen med regnen kommet, så vi kunne slutte og med tak køre tilbage til nutiden. En rigtig god oplevelse rigere.

Bronzealder økse fundet på stranden ved Spodsbjerg.

Jørgen Tved

STRANDGADE 12

Den 4. marts 2010 havde ægteparret Kirsten og Ebbe Moltzen inviteret bestyrelsen til forevisning af deres fredede hus Strandgade 12, Frederiksværk. Det blev en stor oplevelse. Både udvendigt og indvendigt er Kirsten og Ebbe i gang med en omfattende restaurering af hele ejendommen i et detailleret samarbejde med fredningsmyndighederne.

I en tid hvor smukke ord om bevaring af kulturarven sjældent udmønter sig i praktisk politik, og hvor bevaringsværdige bygninger rask væk rives ned; hvor kommunen undlader at stille krav i forbindelse med planlægning af byrummet men dækker sig ind under, at det private initiativ har fri hænder – i sådan en tid er det opløftende at møde to mennesker, der har lagt liv og sjæl i at bevare et af Frederiksværks ældste huse. Kirsten og Ebbe Moltzen købte huset i Strandgade 12 i 2006 og har siden arbejdet på at restaurere det. I foråret 2010 blev foreningens bestyrelse inviteret til at se, hvordan arbejdet skred frem, og siden har denne artikels forfatter besøgt Kirsten og Ebbe for at få en længere snak om, hvordan og hvorfor man bevarer et gammelt hus.

Husets historie

Huset i Strandgade 12 er et af de såkaldte "Classenhuse", hvoraf der stadig eksisterer et par enkelte i byen. Dette hus er imidlertid specielt, fordi det er det eneste af husene fra Classens første tid på værket, som står stort set uændret siden opførelsen. Det er 14 fag langt og opbygget i en etage med heltag samt frontkviste i 4 fire fag. Det har tre skorstene med sokkel og krage, og mod gaden er der to tofløjede flammerede døre og 6 vinduer med 8 ruder i hvert vindue. Mod haven er der to tofløjede revledøre. Bindingsværket er overkalket. [i]

Huset blev bygget i 1763 og var i begyndelsen indrettet til messing- og skindsigtemagerværksted. I 1813 angav brandtaksationen, at der var 4 stuer, 7 kamre og 3 køkkener og to skorstene. Omkring dette tidspunkt havde Tschernings lavet en optegnelse over værkets bygninger, og siden Classens tid var der flere af husene, der var delt i flere, og huset i Strandgade havde plads til to familier. Den ene af beboerne hed Christian Winckler, og han havde et forgylderværksted og en udsalgsbod for fabrikkens fabrikata. I Tschernings optegnelser stod, at Winckler forsøgte, at "forbedrer sine Kaar ved at indbinde bøger og gøre smaat ciseleret arbejde naar hans Helbred tillader." [ii]

I 1858 stod maskinfabrikant Peter Falster som ejer. Ifølge folketællingen fra 1880 boede han stadig i huset sammen med Frederikke Dorthea Christine Fal-

Det fredede hus i Strandgade 12 fotograferet i juli 2010,

ster og Ane Catrine Falster. De var alle ugifte. Peter var 74 år, Frederikke var 70 og stod opført som husbestyrerinde, mens Ane var 67 år gammel og svagelig. Ti år senere var der kun kvinderne tilbage, som boede med en tjenestepige, Ane Marie Pouline Hansen, som var 15 år gammel. I det 20. århundrede havde huset fem ejere. 1907 tilhørte det Camilla Olivia Nielsen, 1918 murermester Marius Elof Jensen, og i 1919 var han efterfulgt af maskinarbejder Niels Larsen Knigge. I 1941 ejede fabrikant Viggo Sørensen huset, og i 1984 tilhørte det Tove Sørensen. Kirsten og Ebbe overtog huset efter hende. [iii]

Kirsten, Ebbe og overtagelsen af huset

Kirsten og Ebbe har ingen særlig tilknytning til Frederiksværk og kunne i princippet være ligeglade med byens kulturarv. Kirsten er født i København på Østerbro og voksede op i Birkerød kommune fra 7-års alderen. Ebbe stammer fra Søborg. De kendte dog lidt til byen i forvejen, før de flyttede herop. Kirsten havde været på kursus i Hundested og i den forbindelse været forbi Frederiksværk, som hun syntes godt om. Ebbe havde egentlig altid hørt, at

Det store arbejde, som Kirsten og Ebbe lægger i det fredede hus blev i 2009 præmieret med en bronze plakette af Foreningen By & Land, Halsnæs.

Frederiksværk var en møgbeskidt by, så det kom lidt som en overraskelse, at det var en køn by.

Det var tilfældighederne, der førte parret til Frederiksværk. De var på udkik efter et nyt hus, fordi Ebbe var ved at trappe ned, og Kirsten ville gerne til en by og bo, hvor der var nærmere til forretningerne. Tidligere boede de på landet med 7 km til nærmeste forretning og var afhængige af en bil. De havde set på huset i Strandgade, men først var det for dyrt, så de havde egentlig kik på et andet fredet hus i Køge, men de ombestemte sig, fordi det stod på pæle og der var store revner. I mellemtiden blev prisen på huset i Strandgade sat ned, og de kontaktede ejendomsmægleren og var inde for at se huset. Der var egentlig et par, som havde sat sig på huset, men de kom ikke og skrev under og var heller ikke til at få fat på. Kirsten og Ebbe fik derfor en aftale om at skrive under på papirerne en fredag, men Ebbe fik en fornemmelse af, at de skulle se at få ordnet det før. Senere fandt de ud af, at der var kommet en anden for at købe huset kort efter, at de selv havde skrevet under. Var de kommet om fredagen, havde det været for sent.

Husets tilstand ved overtagelsen

Kirsten og Ebbe mener, at en af grundene til, at huset er så velbevaret, er, at folk aldrig har haft så mange penge i Frederiksværk. De har også hørt, at Tove, den tidligere ejer, hellere ville reparere ting end skifte dem ud. Det

har blandt andet sikret, at de originale vinduer og revledøre blev bevaret, selvom de var utætte. Den slags døre finder man ikke længere.

I bund og grund var der intet, der overraskede Kirsten og Ebbe ved huset. De vidste, hvad de skulle gøre, for dette er det tredje gamle hus, de sætter i stand. Der var dog foretaget en række uhensigtsmæssige ændringer ved huset, og andre ting trængte til at blive repareret i en fart. Blandt andet var taget utæt, så det var noget af det første, Ebbe gik i gang med at lave. Huset var også plastikmalet ude og inde. Det var hverken godt for huset eller indeklimaet. Det var især slemt indvendigt. Væggene var revnede, tapetet hang i laser, og der var fugtigt, fordi taget ikke var tæt. I starten kunne Kirsten tørre af inde med en klud med atamon, og den blev grøn hver gang. Det er nu forsvundet, fordi plastikmalingen er dampet eller banket af, og der er brugt linoliemaling i stedet. Kirsten og Ebbe har opdaget, at olien ikke trækker så meget snavs til sig, som plastikmalingen gør, og de har fået et bedre indeklima.

Ebbe må indrømme, at det kom bag på ham, at træværket i gavlen var så medtaget. Det var bare et spørgsmål om tid, før gavlen var skredet ud. Heldigvis var der en tømrer fra Ølsted, der kunne samle et nyt bindingsværk. Det blev samlet i sektioner på græsplænen, så bindingsværket er nyt, men det er de gamle sten, der er brugt. Bindingsværket er i dag overkalket, som det var skik og brug på Sjælland. Der var også en skillevæg, der faldt ned, da de skulle ordne badeværelset, men den er sat op igen. Ebbe har også måttet skifte stort set alle bundstykkerne i vinduesrammerne

Fjernvarmen var ført direkte ind i huset, og rørene var skøre, så der kunne i princippet være sket samme skade, som der skete i Arsenalet, men også det er nu ordnet. Endelig var der sat et Velux -vindue i taget – den slags hører ikke til i et gammelt 1700-tals hus. Ebbe har

Indvendigt i huset fornemmer man, at der stadigt er meget arbejde tilbage før projektet er bragt til ende. Bemærk bindingsværket i skillerummet.

fundet nogle gamle jernvinduer på loftet, som han sandsynligvis vil sætte op, når han får tid og råd. Lige nu er der bare lagt tegl over det hele.

Bevaring og tilbageføring

Huset blev totalfredet i 1985 – både udvendigt og indvendigt. Det betyder, at Kulturarvstyrelsen skal godkende alt, der foretages ved huset. Ebbe må ikke flytte en dør uden at søge om det. Til gengæld har Ebbe fået ros fra Kulturarvstyrelsens arkitekt for at starte på den rigtige måde. Kirsten og Ebbe tog da også som noget af det første kontakt til arkitekten Søren Vadstrup, som er tilknyttet Rådvadcenteret, og som har lang erfaring med bevaring og restaurering af gamle huse. Han sørger for alle ansøgninger og bidrager i øvrigt med råd og dåd. Som Ebbe siger, er det en alvorlig sag, hvis man laver noget forkert ved en fredet ejendom. Det er dog ikke alle råd, der er lige gode. Blandt andet har Ebbe og Kirsten ikke særlig stor tiltro til at blande uhomogeniseret kærnemælk i kalken. Det vil stadig ikke binde på træværket.

Ebbe laver det meste selv – undtagen de ting, som der skal være fagfolk til. Kirsten nøjes med at servicere, for man skal have lidt sans for det. De har fast beskæftigelse de næste mange år, for det meste skal pilles ned og sættes op igen. Dette arbejde har afdækket mange spor af husets fortid. Blandt andet finder man håndsmedede søm, bindingsværket i skillevæggene hviler på syldsten, og tømmeret er nummereret. Mange af hasperne og beslagene er fra 1700-tallet. Kunstsmeden i Torup har lavet kopier, så beslag og hasper er ens på alle vinduer. Farverne er de originale, som er fundet inderst inde på træværket. Kirsten og Ebbe mener, at rummet, hvor de nu har stue, har rummet en esse, fordi væggen var sværtet. Desuden mener de at kunne se tydelige spor på, at huset er blevet bygget i etaper, så den ene ende er yngre end den anden. Kirsten fandt også en mønt fra Frederik d. 7.'s tid.

Parret lægger således en stor omhu for dagen, når det gælder om at bevare gamle detaljer og føre så meget tilbage til den oprindelige tilstand som muligt. Det er dog ikke ensbetydende med, at de bor, som man gjorde for 250 år siden. Det er en kombination af gamle og nye bekvemmeligheder. For eksempel er badeværelset moderne, men alt andet bliver passet ind. Når de skal have lavet køkkenet, bliver det et køkken som passer til huset – ikke et moderne køkken. Ud fra samme tankegang bliver der lagt gulvvarme, fordi det er en god løsning til et hus, hvor der jo ikke var radiatorer oprindeligt. De har også erstattet en nyere dør til haven med et vindue i samme stil som de andre. Døren var efter sigende blevet lavet, fordi huset blev lejet ud til to natfolk, som bar latriner ud – og de lugtede så forfærdeligt, at konen ikke ville have dem gennem huset.

Hvad skal vi med det gamle skidt?

Fredede og bevaringsværdige huse bliver ofte beskyldt for at være besværlige, og der er da heller ingen tvivl om, at Kirsten og Ebbe er gået i gang med et stort projekt, som vil koste meget arbejde og mange penge. Men som Ebbe påpeger, skal alt jo holdes ved lige, hvis det ikke skal forgå. Gamle huse er ikke anderledes. Desuden kan de godt lide gamle ting og egentlig startede han med at restaurere gamle ure og møbler. Nye parcelhuse siger dem derimod ikke noget. Som Kirsten siger, kan man mærke, at der har boet en masse mennesker gennem tiden. På en eller anden måde kan man fornemme det. De har da også mødt mange, som har boet i huset på et eller andet tidspunkt.

Det vil være synd at sige, at der har været en stor tradition for at bevare gamle bygninger i Frederiksværk. Der er næppe nogen i dag, der kunne drømme om at rive Strandgade 12 ned, men andre gamle bygninger er ikke sikret. Siden bogen Bevaringsværdige bygninger i Frederiksværk blev udgivet i 1986, er mange af husene i bogen revet ned og nogle står på nedrivningslisten. Heller ikke Hundested går som bekendt ram forbi. Blandt nogle af vore politikere synes der at være en besynderlig tro på, at bevaringsværdige bygninger "står i vejen for udviklingen," eller at det drejer sig om enten bygninger eller mennesker. Men hvem siger, at udviklingen ikke kan rumme gamle bygninger, og siden hvornår er en byudvikling, der sikrer og bevarer vores kulturarv, blevet menneskefjendsk? Kan Halsnæs kommune i det hele taget være et godt sted at bo, hvis vi udslette spor af den historie, som har formet stedet og dets mennesker? Gamle huse kan noget særligt. De fortæller historier, de er med til at skabe miljøer, som er rare at opholde sig i, og dermed giver de os en identitet.

Kirsten og Ebbe har fået at vide, at de aldrig bliver rigtige frederiksværkere, fordi de ikke er født i byen, men efter deres indsats for at bevare et af byens mest spændende huse, må de vel have optjente en vis ret til at regnes blandt de indfødte.

Christina Folke Ax

[i] *Historiske Huse i Frederiksværk*. Frederiksværkegnens Museum og Nationalmuseet 1986, s. 128-130.
[ii] Carl Christensen: *Frederiksværk. En dansk fabriksbys historie*. Udgivet af Frederiksborg Amts historiske samfund. Gyldendal 1926, s. 116.
[iii] *Historiske Huse i Frederiksværk*. Frederiksværkegnens Museum og Nationalmuseet 1986, s. 128-130. Folketællingerne findes på www.arkivalieonline.dk
og personer kan søges på Dansk demografisk database, www.ddd.dda.dk".

HYLLINGEBJERGSTENEN

Mange af vore medlemmer forespørger hvad er status på projektet, som har været 15 år under vejs. Det ser nu ud til, at det skal lykkes for Hyllingebjergstenens Venner, som er en del af vor Forening, at præsentere "Den Grimme Ælling (læs Hyllingbjergstenen) som en smuk svane (læs Nationalt Arkæologisk Klenodie)". Præsentationen for offentligheden af et så vigtigt, gammelt dansk Bronzealder Kulturminde sker i *Det Offentlige Rum* i forhallen til biblioteket i Frederiksværk i løbet af efteråret 2010. Vi håber, at projektet kan bidrage positivt til turismen i kommunen og søger derfor sponsorer.

Udstilling af Hyllingebjergstenen i *Det Offentlig Rum* i forhallen til biblioteket i

Hyllingebjergstenens Venner

- **Hvad er status for projekt Hyllingebjergstenen?**
- **Hvad er Helleristninger?**
- **Hvor gamle er Helleristningerne?**
- **Hvor er Stenen fundet?**
- **Hvorfor placering i Frederiksværk?**
- **Hvorfor skal Helleristningerne beskyttes?**
- **Hvordan så Stenen ud, da den blev fundet og nu?**
- **Hvordan kan man bevare Helleristningerne og samtidig udstille dem for offentligheden?**
- **Hvad er projektets ambition?**
- **Hyllingebjergstenen i 3D.**

Hvad er status for projekt Hyllingebjergstenen?

Hyllingebjergstenen med sine 3000 år gamle Helleristninger befinder sig i juli 2010 i et mørkt magasin uden for Hillerød uden adgang for offentligheden. Der har den været de sidste 5 år.

Hvad er Helleristninger?

Helleristningerne på Hyllingebjergstenen består af Skibsbilleder, Solhjul og ca. 300 Skåltegn indhugget i en granitblok af de mennesker, der levede på Halsnæs i Bronzealderen. Helleristningerne vidner om, at området har været beboet i mere end 3000 år. De er derfor en meget vigtig del af Danmarks kulturarv. Hylligebjergstenen er Danmarks største og flottest dekorerede enkeltsten (monolit). I Danmark findes også Helleristninger f.eks. på Bornholm. Disse er dog indhugget i klippe vægge og man skal derfor bevæge sig ud i landskabet for at beskue dem.

Hvor gamle er Helleristningerne?

Hyllingebjergstenens Helleristninger stammer fra Bronzealderen og er ca. 3000 år gamle. I historisk perspektiv er de ca. 2000 år ældre end f.eks. runerne på runestenene i Jelling.

Hyllingebjergstenens Venner

Hvor er Stenen fundet?

Hyllingebjerg er i dag en vanskelig tilgængelig naturpark omgivet af et stort sommerhusområde. Det bedste ville være at placere stenen her, men stedet besøges ikke af ret mange mennesker, som kan have glæde af at beskue dette unikke bronzealder fund.

Hvorfor placering netop i Frederiksværk?

Dette kort viser rigsantikvar P.V. Globs registreringer fra 1969 af Danmarks Helleristninger med billedtegn. Det bemærkes, at en stor del af disse er lokaliseret mindre end 50 km fra Frederiksværk. Hyllingebjergstenen var endnu ikke opdaget på dette tidspunkt.

Inden for en afstand af ca. 50 km er fra Frederiksværk findes den største koncentration af enkeltsten med billeder af Helleristninger i Danmark. Det er derfor naturligt at udstille Stenen i Frederiksværk i *Det Offentlige Rum*, så et større publikum kan have glæde af de smukke Helleristninger.

Hyllingebjergstenens Venner

Hvorfor skal Helleristningerne beskyttes?

Hyllingebjergstenen har ligget indlejret i den 28 m høje Hyllingebjerg klint i næsten 3000 år. Helleristningerne har derved været beskyttet mod indvirkningen af klimaet. Da den trillede ned på forstranden kom den ud i det åbne og blev derved følsom for de nedbrydende påvirkninger af vejrliget. Selv om Stenen er af granit vil regn, frost, islag m.m. samt vore dages luftforurening bevirke, at Helleristningerne vil forsvinde for altid, hvis de ikke beskyttes. Derved ville en vigtig dansk kulturarv være gået tabt for fremtidige generationer.

Hvordan så Stenen ud da den blev fundet?

Sådan så Hyllingebjergstenen ud da blev fotograferet på forstranden ved Hyllingebjerg den 24. februar 1991.

Hvordan ser Stenen ud i dag år 2010?

Sådan ser Hyllingebjergstenen ud i dag efter opmaling af Nationalmuseets eksperter. Her ses de smukke Helleristninger meget tydeligt.

Hvordan kan man bevare Helleristningerne og samtidig udstille dem i Det Offentlige Rum?

Hyllingebjergstenens Venner har i årenes løb udarbejdet flere projekter uden at disse dog er blevet realiseret enten af finansielle eller politiske grunde.
Nu er det lykkedes at skabe mulighed for at Hyllingebjergstenen kan udstilles i forhallen til biblioteket i Frederiksværk på en museumsfaglig forsvarlig måde.
Projektet er således godkendt af Halsnæs Kommune, som skal lægge lokale til. Endvidere af Nordsjællandsk Folkemuseum, der er den juridiske ejer af Stenen. Og endelig af Stenkonservatoren, som er tilknyttet Kulturarvstyrelsen.

Hyllingebjergstenens Venner

Hvad er projektets ambition?

Det er projektets ambition at formidle udstilling af en ca. 3000 år gammel dansk kulturgenstand i
Det Offentlige Rum.
Helleristningerne skal kunne beskues døgnet rundt 365 dage om året så man ikke behøver at gå på museum for at blive mindet om Danmarks historiske fortid. Vi håber herved at kunne bidrage positivt til danskernes selvforståelse.

Hyllingebjergstenen vil kunne beskues gennem de stor glasvinduer – også uden for bibliotekets åbningstider.

Klik ind på www.3dphoto/hyllingebjergstenen og se den i 3D fra alle sider ved at dreje den med musen.

Axel Hvidtfeldt

MINDE FOR HVEM OG FOR HVAD?

Foreningen har besluttet at oprette en minderegistrant for Halsnæs Kommune. Nutidige og fremtidige generationer skal også på den måde mindes om egnens historie, når de ser et sådan mindesmærke. Til den ende har vi brug for medlemmernes hjælp. Denne artikel bringer to eksempler på mindetavler m.m., som tænkes at indgå i registranten.

På gavlen af Palæet, ud mod Gjethuset er for mange år siden anbragt en mindeplade, der fortæller at Anthon Frederik Tscherning, i 1767 blev født i dette hus. Andre steder er der mindeplader, mindesten, eller anden form for markering af personer eller begivenheder, som datiden mente vi skulle huske. Vi kender naturligvis til mindestenen i Nørregade for de faldne frihedskæmpere og vi kender til Præstekorset ved den gamle Arresødal lejr. På vores generalforsamling blev det foreslået, at udarbejde en registrant eller fortegnelse om hvor og hvorfor, der på den ene eller anden måde er sat en markering. Vi vil naturligvis gøre, som generalforsamlingen har besluttet, men vi kender sandsynligvis ikke til alle de steder, hvor der er sket en markering.
Vi har hørt om en genforeningssten i St. Havelse. Der er måske andre steder i kommunen, hvor man på den måde har markeret genforeningen af Sønderjylland med Danmark efter den 1. verdenskrig.

I må hjælpe os.!

Prøvens fotograf har været af sted. Her kan du se resultatet. På Lynæs kirkegård er en hel plads, med en flot statue og en mindemur, med navne på omkomne fiskere og søfolk.

På den gamle rytterskole i Ølsted, som nu er Sognegård, er også opsat en smuk plade, der fortæller hvorfor huset blev bygget.

Kender du til en markering, så giv os oplysninger og meget gerne med foto, til redaktionen, som du kan finde navn og adresse på her i bladet på side 2.

Jørgen Tved

FORENINGSARRANGEMENTER

Onsdag den 15. september, kl. 19:30
Cand.mag, ph.d. Barbara Zalewski

Som neutralt land i Første Verdenskrig tog Danmark sig af mange krigsfanger fra Østfronten. De russiske kom til Horserød. Vi hører om det politiske spil bag oprettelsen og lukningen af lejrene. Hvordan krigsfangerne blev udvalgt, deres dagligliv og kontakt til lokalsamfundet, og hvorledes de blev sendt hjem efter den russiske revolution i 1917.

Onsdag den 20. oktober, kl. 19:30
Museumsinspektør, Søren la Cour Jensen
Peyrembert – i nyt ly

Efter udgravningen af Peyremberts kanonfabrik på torvet og arkivstudier er vort kendskab til franskmanden øget betydeligt. Ny viden om hans tid i Frankrig, ejendomskøb i Danmark og hans indflydelse på Frederiksværks tilblivelse som militærindustrielt kompleks blevet afdækket. Studierne er ikke færdige, men det er tydeligt, at Peyremberts lidet flatterende omdømme ikke er helt fortjent.

Onsdag den 17. november, kl. 19:30
Museumsleder Frank Allan Rasmussen
Den teknologiske udvikling i Europa og Frederiksværk

Vi hører om den vestlige industrikulturs udvikling, hvordan Danmark fik del i denne samt vejen til Frederiksværk. Der bliver spændende beretninger om den første "ildmaskine", dampens indtog, den enevældige statsrolle, om farlige spiontogter, som danske håndværkere og officerer med livet som indsats foretog i England, Frankrig og Tyskland.

MUSEER OG ARKIVER

Industrimuseet Frederiks Værk Administration,
Torvet 18-20 ,3300 Frederiksværk
tlf. 47 72 06 05
Åbningstid: tir. - fre. kl. 10-14
Hjemmeside: www.indmus.dk

Arsenalet
Lukket indtil videre. .

Projektilmagasinet
Er under renovering..

Krudtværket
Åbningssæson: 29. maj - 31. aug.
og uge 42 Kl. 11-16 (mandag lukket)

Knud Rasmussen Hus
Åbningssæson: 1. apr. - 24. okt.
og uge 42 Kl. 11-16 (mandag lukket)

Hundested Lokalhistoriske Arkiv
Åbningstid: man. kl. 10-12 og ons. kl. 16.30 -17.30

Frederiksværk Brandmuseum
Åbningstid: Lørdag kl. 11-13 (eller efter aftale)

SPONSORER

Folkebibliotekerne Halsnæs
Torvet 41, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 78 41 00

Danske Bank
Nørregade 6, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 76 70 00

Arresødal Privathospital A/S
Arresødalvej 100, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 78 19 00

Det Classenske Fideicommis
Tromnæs Alleen 2F, 4800 Nykøbing F.
tlf. 54 44 70 29

Skolebiblioteket Enghaveskolen
Skolevej 1, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 72 15 66

Knudsen Plast A/S
Industrivej 21, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 76 01 01

Hans Holger Cykler
Vinderød Skov 3, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 72 23 23

DanSteel A/S
Havnevej 33, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 77 03 33

Bog og Idé - Frederiksværk
Nordcentret, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 52 40 01

Nordea Bank - Frederiksværk
Torvet 37, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 72 24 11

Vejby – Tibirke Selskabet
v/ Chr. Friis
Postbox 21, 3220 Tisvildeleje

Industrimuseet Frederiks Værk
Torvet 18-20, 3300 Frederiksværk
tlf. 47 72 06 05